

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 708/2025-35

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Marcelom Ružarovským, A. Žarnova 11C, Trnava, proti postupu Mestského súdu Bratislava II (predtým Okresného súdu Bratislava IV) v konaní vedenom pod sp. zn. 73P/76/2024 (predtým vedenom pod sp. zn. B4-14P/50/2022) takto

r o z h o d o l :

- Postupom Mestského súdu Bratislava II (predtým Okresného súdu Bratislava IV) v konaní vedenom pod sp. zn. 73P/76/2024 (predtým vedenom pod sp. zn. B4-14P/50/2022) **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietrahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Mestskému súdu Bratislava II sa **prikazuje**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 73P/76/2024 konal bez zbytočných prietrahov.
- Sťažovateľke **priznáva** finančné zadostučinenie **2 000 eur**, ktoré jej **je** Mestský súd Bratislava II **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Mestský súd Bratislava II **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **949,16 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

- Ústavný súd uznesením sp. zn. I. ÚS 708/2025 zo 4. decembra 2025 prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľky, doručенú ústavnému súdu 22. septembra 2025,

ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu (predtým okresného súdu) v konaní vedenom pod sp. zn. 73P/76/2024 (predtým vedenom pod sp. zn. B4-14P/50/2022), pričom pasívne legitimovaný subjekt označila samotná sťažovateľka s prihliadnutím na časové hľadisko a tzv. reformu súdnej mapy v Slovenskej republike. Súčasne navrhuje, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať bez zbytočných prietáhov, priznal jej primerané finančné zadosťučinenie 2 500 eur a náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka podala okresnému súdu 2. augusta 2021 návrh na nariadenie neodkladného opatrenia a súčasne vo veci samej navrhovala zveriť svojho syna do osobnej starostlivosti a upraviť styk otca s maloletým (konanie vedené pod sp. zn. 17P/94/2021, pozn.), okresný súd 10. septembra 2021 nariadil neodkladné opatrenie a vylúčil ho na samostatné konanie vedené pod sp. zn. 25P/100/2021. Okresný súd uznesením zo 7. septembra 2021 spojil konanie sťažovateľky vedené pod sp. zn. 17P/94/2021 s konaním, v ktorom sa otec maloletého dieťaťa rovnako domáhal úpravy výkonu rodičovských práv na spoločné konanie ďalej vedené pod sp. zn. 25P/90/2021. Konanie sa následne viedlo pod sp. zn. 14P/50/2022, pričom prvé súdne pojednávanie okresný súd nariadil na 22. marec 2023, t. j. po viac ako 1,5 roku od podania návrhu sťažovateľky. Ďalšie pojednávanie nariadil na 4. december 2023, ktoré sťažovateľka z dôvodu sprevádzania rodinného príslušníka v zdravotníckom zariadení žiadala odročiť (konanie vedené už pod sp. zn. B4-14P/50/2022, pozn.), a uskutočnilo sa 5. februára 2024, na ktorom okresný súd nekonal, ale vec odročil na neurčito, a to v súvislosti s rozhodovaním o prenesení miestnej príslušnosti na Okresný súd Pezinok, ktorý s tým nesúhlasil, a jeho nesúhlas potvrdil Krajský súd v Trnave uznesením sp. zn. 12Ncp/22/2024 z 19. apríla 2024. Prejednávaná vec sa opäť vrátila na mestský súd, ktorý ju zapísal pod sp. zn. 73P/76/2024.

3. Na mestskom súde sa 9. októbra 2024 uskutočnilo informatívne stretnutie rodičov, mestský súd na pojednávaní 11. novembra 2024 nariadil neodkladné opatrenie a uložil rodičom maloletého dieťaťa povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu na príslušnom referáte úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, a termín pojednávania odročil na neurčito. Informatívne stretnutie rodičov sa realizovalo 10. marca 2025, sťažovateľka s ich pokračovaním nesúhlasila, keďže tieto nevedli k uzatvoreniu dohody, avšak mestský súd pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty za neúčast na informatívnom stretnutí rodičov nariadil nový termín tohto stretnutia na 6. október 2025.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Podľa sťažovateľky sa predmet napadnutého konania nevyznačuje skutkovou ani právnou zložitou, k vzniku prietáhov neprispela, s výnimkou dvoch žiadostí o odročenie úkonov nariadených súdom (prvý termín bol presunutý o tri dni a druhý o necelé dva mesiace oproti pôvodne určeným dňom, pozn.), ktoré však podstatným spôsobom neovplyvnili samotný priebeh konania, charakteristický skôr nesústredenou činnosťou mestského súdu (predtým okresného súdu). Na podklade uvedeného a s dôrazom na potrebu osobitnej rýchlosti konania odôvodnila zásah do svojich namietaných práv, ako aj nároky uplatnené v petite ústavnej sťažnosti.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

5. Predsedníčka mestského súdu k svojmu vyjadreniu priložila podrobnú chronológiu úkonov priebehu napadnutého konania, ktorá sa podľa nej v zásade zhoduje s tvrdeniami sťažovateľky, pričom poukázala na to, že podstatné zdržanie vo vedení konania spôsobilo nariadenie neodkladného opatrenia na pojednávaní 11. novembra 2024, ktorým bola obom rodičom maloletého dieťaťa uložená povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu na referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Pezinok, pracoviska Senec v rozsahu 20 hodín, voči ktorému sa obaja rodičia vzdali práva podať odvolanie, pričom mestský súd na predmetnom pojednávaní uviedol aj predbežné skutkové a právne posúdenie veci. Zároveň upozornila, že rodičovské práva a povinnosti k maloletému dieťaťu sú upravené právoplatným a vykonateľným rozsudkom bývalého Okresného súdu Bratislava IV sp. zn. 25P/278/2016 z 22. mája 2017, ktorým súd rozviedol manželstvo rodičov a na čas po rozvode schválil rodičovskú dohodu. Podľa predsedníčky mestského súdu súd postupoval v napadnutom konaní primárne s ohľadom na najlepší záujem maloletého dieťaťa a nielen s reflexiou na rýchlosť konania. V závere zdôraznila, že sťažovateľka pred podaním ústavnej sťažnosti nepodala sťažnosť na prieťahy v konaní predsedovi súdu.

6. Ústavný súd nepovažoval za nevyhnutné zasielať vyjadrenie mestského súdu sťažovateľke na repliku, keďže jeho vyjadrenia sú objektívne overiteľné z obsahu zadováženého súdneho spisu (ústavnému súdu zaslanému až 16. apríla 2026, a to po opakovaných žiadostiach na predloženie, pozn.), a preto prípadná replika nemá vecný potenciál ovplyvniť rozhodnutie ústavného súdu.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania a predloženého súdneho spisu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci [§ 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

8. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru – m. m. I. ÚS 304/2021, I. ÚS 444/2021, pozn.) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020, I. ÚS 38/2025).

9. Pri posudzovaní otázky, či v okolnostiach konkrétneho súdneho konania došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade s doterajšou judikatúrou [m. m. III. ÚS 241/2017, I. ÚS 17/2022, rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) vo veci Frydlander v. Francúzsko z 27. 6. 2000, sťažnosť č. 30979/96, a vo veci Záborský a Šmáriková v. Slovensko zo 16. 12. 2003, sťažnosť č. 58172/00]

zohľadňuje (1) právnu a faktickú zložitost' veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu, a prihliada sa pritom aj na význam konania pre sťažovateľa.

10. Z hľadiska povahy veci ústavný súd uvádza, že napadnuté konanie nie je právne zložitú, pretože konania o úprave výkonu rodičovských práv a povinností tvoria štandardnú a pomerne početnú súčasť rozhodovacej činnosti súdov (IV. ÚS 135/2021, I. ÚS 656/2025). Napadnuté konanie je však pre správanie rodičov maloletého dieťaťa čiastočne skutkovo zložitú, čo vyplýva zo zápisníc z informatívnych stretnutí rodičov, ako aj z odôvodnenia rozsudku mestského súdu č. k. 73P/76/2024-725 zo 16. marca 2026 (ďalej aj „rozsudok mestského súdu“). Pri posudzovaní označeného kritéria ústavný súd prihliadal aj na povahu konania dotýkajúceho sa ochrany záujmov maloletých detí a ich osobného statusu, ktoré si vo všeobecnosti vyžadujú postup súdu s výnimočnou starostlivosťou i promptnosťou vykonávania procesných úkonov (m. m. II. ÚS 33/99, I. ÚS 53/02, I. ÚS 368/2021, rozsudok ESLP vo veci Fiala v. Česká republika z 18. 7. 2006, sťažnosť č. 26141/03, bod 76, porovnaj tiež rozsudky vo veciach Nuutinen v. Fínsko z 27. 6. 2000, sťažnosť č. 32842/96; Voleský v. Česká republika z 29. 6. 2004, sťažnosť č. 63627/00). Tým sa preto podmieňovalo aj prísnejšie hodnotenie napadnutého konania z hľadiska vzniku zbytočných prietáhov (m. m. III. ÚS 488/2022, I. ÚS 450/2025). V správaní sťažovateľky neboli zistené také výrazné skutočnosti, ktoré by negatívne vplývali na dĺžku konania, aj keď je potrebné dodať, že podľa súdneho spisu sťažovateľka v plnej miere nerešpektovala mestským súdom nariadený tzv. Cochemský model a opakovane žiadala o zmenu informatívnych stretnutí.

11. Bez potreby podrobných analýz jednotlivých úkonov ústavný súd vo vzťahu k postupu mestského súdu (predtým okresného súdu) v napadnutom konaní rezultuje, že aj keď je z obsahu súdneho spisu zrejma snaha mestského súdu o usporiadanie vzťahových pomerov rodičov maloletého dieťaťa nariadením aj tzv. Cochemského modelu, nie je možné akceptovať, aby v prejednávanej veci bolo rozhodnuté až po viac ako štyri a pol roku od doručenia pôvodného návrhu sťažovateľky na zvýšenie výživného, a to rozsudkom mestského súdu č. k. 73P/76/2024-725 zo 16. marca 2026 (návrh otca maloletého dieťaťa na úpravu styku s maloletým zamietol, rodičom a maloletému dieťaťu uložil výchovné opatrenie podrobiť sa odbornému sociálno-psychologickému poradenstvu, rozhodol o zročnom výživnom a zvýšení výživného, ktoré je povinný platiť otec dieťaťa, a sťažovateľke uložil povinnosť informovať otca o maloletom dieťati, pozn.).

11.1. Navyše, z obsahu súdneho spisu vyplýva aj neefektívny postup, keď okresný súd síce 15. decembra 2021 postúpil vec Okresnému súdu Piešťany, pretože na tento súd bola prenesená príslušnosť aj uznesením okresného súdu č. k. 25P/78/2019-11 z 31. mája 2019, avšak z dôvodu, že maloleté dieťa medzičasom začalo navštevovať spojenú školu v Bratislave, Okresný súd Piešťany uznesením č. k. 9P/108/2021-101 z 25. januára 2022 preniesol svoju príslušnosť späť na okresný súd. Obdobne aj mestský súd uznesením č. k. B4-14P/50/2022-390 z 8. februára 2024 preniesol miestnu príslušnosť na Okresný súd Pezinok, ktorý listom z 12. marca 2024 s prenesením miestnej príslušnosti nesúhlasil a spis predložil krajskému súdu, ktorý uznesením č. k. 12Ncp/22/2024-405 z 19. apríla 2024 konštatoval dôvodnosť vysloveného nesúhlasu a súdny spis sa tak 29. mája 2024 vrátil späť mestskému súdu. Nesústredenosť je zrejma aj z postupu pri nariadovaní súdnych pojednávaní, napríklad keď z dôvodu implementácie súdnej mapy bol po vykonaní pojednávania 22. marca 2023 budúci termín odročený na neurčito a ďalší termín nová zákonná sudkyňa nariadila 9. októbra 2023 na 4. december 2023, ktorý bol na žiadosť sťažovateľky odročený na 5. február

2024 a po jeho uskutočnení bolo pojednávanie odročené na neurčito z dôvodu plánovaného prenesenia príslušnosti na Okresný súd Pezinok. Následný termín pojednávania mestský súd stanovil 5. septembra 2024 na 11. november 2024, a to po žiadosti otca maloletého dieťaťa doručenej 3. septembra 2024.

12. V tomto ohľade ústavný súd pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna, nesústredená či neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (IV. ÚS 396/04, I. ÚS 361/2022).

13. Navyše, v tomto kontexte nemožno celkom opomenúť, že vo vzťahu medzi rodičmi a deťmi vždy treba dať prednosť dohode rodičov a rozumnému usporiadaniu ich rodinných vzťahov s ohľadom na najlepší záujem dieťaťa. Aj z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že ak by rodičia skutočne dbali o najlepší záujem svojich maloletých detí, mohli sa na výkone svojich práv dohodnúť a k žiadnym prieťahom v konaní pred súdom by nemuselo dochádzať (m. m. I. ÚS 235/2019, I. ÚS 203/2021), čo je aj prípadom sťažovateľky.

14. V nadväznosti na argumentáciu mestského súdu o nevyčerpaní sťažnosti na prieťahy v konaní predsedovi súdu dáva ústavný súd do pozornosti, že sťažnosti predsedovi súdu podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení nie sú podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva [rozsudky vo veciach Ištván a Ištvánová v. Slovenská republika z 12. 6. 2012, sťažnosť č. 30189/07, body 52 – 55 a 63 – 99, a Komanický v. Slovenská republika (č. 6) z 12. 6. 2012, sťažnosť č. 40437/07, body 51 – 54 a 60 – 96] považované za účinný prostriedok nápravy sťažovateľkou označených práv, a preto ich pred podaním ústavnej sťažnosti nie je potrebné vyčerpať.

15. V konklúzii uvedeného ústavný súd uzatvára, že napadnuté konanie vykazuje zbytočné prieťahy, ktorými došlo k porušeniu namietaných práv sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Príkaz konať a priznanie primeraného finančného zadost'učinenia

16. Keďže v napadnutom konaní bolo síce rozhodnuté, ale proti rozsudku mestského súdu sťažovateľka podala 7. apríla 2026 odvolanie, v dôsledku čoho mestský súd vykonáva úkony súdu prvej inštancie spojené s podaným opravným prostriedkom a predložením spisu nadriadenému súdu (§ 374 a nasl. Civilného sporového poriadku) ústavný súd prikázal mestskému súdu konať bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

17. Sťažovateľka sa domáha, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadost'učinenie 2 500 eur. Vzhľadom na zistenú nečinnosť a nesústredený postup mestského súdu (predtým okresného súdu), uložený príkaz konať, správanie sťažovateľky (body 3,4, 10 a 11 tohto nálezu, pozn.), majú na pamäti, že cieľom priznania finančného zadost'učinenia je zmiernenie ujmy pocit'ovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznal sťažovateľke finančné zadost'učinenie 2 000 eur a vo zvyšnej časti návrhu nevyhovel (body 3 a 5 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

18. Ústavný súd priznal sťažovateľke podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde náhradu trov právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2025 (prevzatie, príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) v sume dvakrát po 371 eur a režijný paušál v sume dvakrát po 14,84 eur, t. j. spolu 771,68 eur [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“)]. Priznanú odmenu podľa § 18 ods. 3 vyhlášky zvýšil o 23 % daň z pridanej hodnoty, t. j. o sumu 177,49 eur, pretože právny zástupca sťažovateľky sám preukázal skutočnosť, že je platiteľom tejto nepriamej dane. Avšak, rešpektujúc viazanosť petitom ústavnej sťažnosti (§ 45 zákona o ústavnom súde), priznal sťažovateľke náhradu trov konania v požadovanej sume 949,16 eur (bod 4 výroku tohto nálezu), hoci v dôsledku zaokrúhľovania má byť správne suma 949,17 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. mája 2026

Miroslav Duriš
predseda senátu